

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ การประเมินโครงการห้องสมุดมีชีวิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพบุรี เขต 1 ภายใต้กรอบแนวคิดรูปแบบการประเมินซีโป มีลำดับขั้นตอนโดยสรุปดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อประเมินโครงการห้องสมุดมีชีวิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพบุรี เขต 1 ในด้านต่างๆ ดังนี้
 - 1.1 ปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการห้องสมุดมีชีวิต
 - 1.2 ด้านกระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินการของโครงการห้องสมุดมีชีวิต
 - 1.3 ด้านผลผลิตของโครงการห้องสมุดมีชีวิต
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการประเมินโครงการห้องสมุดมีชีวิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ และขนาดของโรงเรียน

สมมติฐานการวิจัย

การประเมินโครงการห้องสมุดมีชีวิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพบุรี เขต 1 แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ และขนาดของโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการประเมินในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครูและนักเรียนในโรงเรียนที่ร่วมโครงการห้องสมุดมีชีวิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2552 โดยแยกออกเป็น 3 กลุ่มคือ ผู้บริหารจำนวน 88 คน ครูจำนวน 1,163 คน และนักเรียน

จำนวน 22,064 คน รวมทั้งสิ้น 23,315 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1, 2552, หน้า 1-8)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครูและนักเรียนในโรงเรียนที่ร่วมโครงการห้องสมุดมีชีวิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 ซึ่งคำนวณโดยใช้สูตรของยามาเน่ (Yamane) (สุรวิทย์ ศิริโกคาภิรมย์, 2546, หน้า 445) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 393 คน เนื่องจากสถานศึกษามีความแตกต่างกันตามสถานภาพ จึงใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) (สุรวิทย์ ศิริโกคาภิรมย์, 2546, หน้า 122) เพื่อให้ได้ตัวแทนจากทุกกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนได้กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารจำนวน 53 คน ครูจำนวน 170 คน และนักเรียนจำนวน 170 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับเป็นแบบสอบถามผู้บริหาร ครู และนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการห้องสมุดมีชีวิต โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสำรวจรายการ (check list) โดยสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การประเมินเกี่ยวกับการดำเนินการของโครงการห้องสมุดมีชีวิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 โดยแบบประเมินจะมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ

สำหรับหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ได้คำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ในช่วง 0.6–1.0 จากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับผู้บริหาร ครู และนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการห้องสมุดมีชีวิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1963, p.160) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.959 ตรวจสอบและแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี เพื่อขอความร่วมมือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 ในการจัดส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่ดำเนินโครงการห้องสมุดมีชีวิตที่เป็นโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่าง และขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารโรงเรียนส่งแบบสอบถามคืนที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 และผู้วิจัย

รับคืนแบบสอบถามจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 ด้วยตนเองซึ่งผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ ทั้งหมด 393 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่าง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การประเมินโครงการห้องสมุดมีชีวิตสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบผลการประเมินโครงการห้องสมุดมีชีวิตสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 จำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA)

สรุปผลการวิจัย

1. การประเมินโครงการห้องสมุดมีชีวิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย

1.1 ปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการพบว่า ผลการประเมินโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาองค์ประกอบพบว่า ความต้องการจำเป็นของโครงการอยู่ในระดับปานกลาง ความเป็นไปได้ของโครงการ วัตถุประสงค์ของโครงการ ความพร้อมและทรัพยากรอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านกระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการพบว่า ผลการประเมินโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาองค์ประกอบพบว่า กิจกรรมการดำเนินงานของโครงการ ช่วงเวลาการดำเนินการของโครงการอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านผลผลิตของโครงการพบว่า ผลการประเมินโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาองค์ประกอบพบว่า ผลรวม ผลกระทบ คุณค่าหรือประโยชน์อยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบผลการประเมินโครงการห้องสมุดมีชีวิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 ได้ดังนี้

2.1 ผลการประเมินโครงการ โดยจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ในภาพรวมและทุกรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการประเมินโครงการ โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียน ในภาพรวมและทุกรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการประเมินโครงการห้องสมุดมีชีวิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. ผลการประเมินปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบดังนี้

1.1 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของโครงการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่คะแนนเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในห้องสมุดเป็นที่น่าสนใจและเอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ปัจจุบันทุกโรงเรียนได้ปรับปรุงห้องสมุดให้เอื้อต่อการเรียนรู้อยู่เสมอ จัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่น่าสนใจเพื่อชักชวนให้นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้ในห้องสมุดอย่างคุ้มค่าและได้รับประโยชน์ตามจุดประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบาย และงานวิจัยของนักการศึกษาหลายท่าน เช่น สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2549, หน้า 13-14) กล่าวถึงห้องสมุดกลางและแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ทวีธาภิเศก ที่ได้จัดหาทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภทที่หลากหลาย ทันสมัย รวดเร็ว กว้างไกลและมีปริมาณเพียงพอ เพื่อสนองความต้องการของผู้ใช้ เป็นการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของสถานศึกษา การที่ห้องสมุดโรงเรียนมีบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดี จัดหาทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภทที่หลากหลาย ทันสมัย กว้างไกลและมีปริมาณเพียงพอ ย่อมตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้เป็นอย่างดี สิริินทร์ทิพย์ เกษร (2553) ได้ศึกษาด้านปัจจัยเบื้องต้น พบว่าโดย ภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่าอยู่ในระดับดี 2 รายการคือ รายการอาคารสถานที่ และบุคลากร อยู่ในระดับปานกลาง 3 รายการคือ รายการบริหารจัดการ รายการงบประมาณ และรายการวัสดุอุปกรณ์ เช่นเดียวกับ ลักษณ์ี พายุหะ (2553) ได้วิเคราะห์ด้านความเหมาะสมของสภาวะแวดล้อมโครงการห้องสมุดมีชีวิตโรงเรียนบ้านหนองโดนประสาธิตวิทย์ ผลการวิเคราะห์พบว่าในภาพรวมความเหมาะสมด้านสภาวะแวดล้อม อยู่ในระดับมาก พิชรา ทิพยมหิงษ์, และคนอื่นๆ (2547, บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการและการให้บริการของสำนักวิทยบริการ ปัญหาและความต้องการในการใช้บริการของผู้ใช้บริการ เพื่อหารูปแบบในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต ผลการวิจัยพบว่าด้านรูปแบบในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต ผู้ใช้บริการต้องการให้สำนักวิทยบริการสร้างบรรยากาศภายในสำนักวิทยบริการโดย การจัดมุมกาแฟ มุมบันเทิง มุมหนังสือใหม่ และจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ให้บริการเพิ่มมากขึ้น จะเห็นได้ว่าการจัดสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งของการดำเนินโครงการห้องสมุดมีชีวิต จุมพจน์ วนิชกุล, อัญญาณี คล้ายสุบรรณ, และไพโรจน์ ชลารักษ์ (2547, บทคัดย่อ) ได้สำรวจสภาพปัจจุบันของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ศึกษาปัญหาและความต้องการใช้บริการของผู้ใช้บริการทั้งภายนอกและภายในสถาบัน ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของสำนักวิทยบริการในด้านการบริหารจัดการทั่วไปมีความสมบูรณ์ตามหลักการบริหารคือ มีโครงสร้าง

และสายการบินคับขันบัญชีชัดเจน มีบุคลากรเพียงพอ และมีคุณสมบัติได้มาตรฐาน มีงบประมาณสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง มีบริการหลากหลาย และเปิดให้บริการทุกวัน ในด้านทรัพยากรสารสนเทศมีความเพียงพอและเหมาะสม ในการศึกษาปัญหาและความต้องการใช้บริการของผู้ใช้บริการพบว่า ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ในการเข้าห้องสมุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ดารกา ดันครองจันทร์ (2543, หน้า 25) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการรณรงค์ให้มีนิสัยรักการอ่านของเยาวชนไม่ได้ผลเท่าที่ควรคือ การใช้เวลาว่างของเยาวชนกับเครื่องเล่นเทคโนโลยี ที่ทันสมัยในรูปแบบต่างๆ เบี่ยงเบนความสนใจจากการอ่าน และจากข้อเท็จจริงพบว่าผู้ปกครองของนักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีนิสัยรักการอ่าน ไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการอ่าน และส่วนใหญ่มีสถานภาพทางความรู้และฐานะไม่เอื้ออำนวยให้บุตรหลานมีนิสัยรักการอ่าน การรณรงค์เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่านจึงเป็นไปได้ช้ามาก สถานศึกษาควรสร้างความตระหนักแก่ผู้ปกครอง โดยการประชาสัมพันธ์โครงการ สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรม อีกทั้งจัดรูปแบบกิจกรรมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมการสร้างนิสัยรักการอ่านให้เกิดขึ้นอย่างถาวร ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองและบุคคลทั่วไป เห็นความสำคัญของการอ่าน ดังที่ ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542, หน้า 11) ได้กล่าวไว้ว่าการอ่านมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนโต และจนกระทั่งถึงวัยชรา การอ่านทำให้รู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ทั่วโลก การอ่านมีประโยชน์ในการพัฒนาตนเอง พัฒนาการศึกษา พัฒนาอาชีพ พัฒนาคุณภาพชีวิต ทำให้เป็นคนทันสมัย ทันทต่อเหตุการณ์ และสนองความอยากรู้อยากเห็น นอกจากนี้การจะพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าได้ต้องอาศัยประชาชนที่มีความรู้ความสามารถ ซึ่งความรู้ต่างๆ ก็ได้มาจากการอ่านนั่นเอง การที่จะจูงใจผู้อ่านให้สนใจมาใช้บริการของห้องสมุดและปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้กับผู้อ่านได้นั้นงานบริการเป็นบทบาทสำคัญอันแรก ดังที่บงกช ศิริวัฒนมงคล (2544, หน้า 5) ได้กล่าวไว้ว่า งานบริการเป็นบทบาทสำคัญอันแรกของห้องสมุด เพราะต้องทำงานร่วมกับผู้ใช้บริการโดยตรง ภาพลักษณ์ของห้องสมุดจะแสดงออกได้อย่างชัดเจนก็ต่อเมื่อผู้ใช้บริการได้ก้าวเข้ามาใช้บริการในห้องสมุด ดังนั้นปัจจัยพื้นฐาน ความต้องการจำเป็นของโครงการจึงเป็นสิ่งจำเป็นมากในการพัฒนาโครงการห้องสมุดมีชีวิตเพื่อส่งเสริมให้เยาวชนมีนิสัยรักการอ่าน

1.2 ผลการประเมินความเป็นไปได้ของโครงการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การจัดกิจกรรมห้องสมุดมีชีวิตมีผลดีต่อการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันเป็นอย่างดี เพราะทำให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้น อยากรู้อยากเห็นอยากลองปฏิบัติในสิ่งที่ถูกที่ควรและเป็นประโยชน์ เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะกระบวนการคิดมีผลดีต่อการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรในปัจจุบัน ดังที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ระบุไว้ว่า สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์

ความรู้มาใช้ในการแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติ ให้คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ปลุกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกกลุ่มสาระ การเรียนรู้ อำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ ดังนั้นห้องสมุดจึงเป็นแหล่งการเรียนรู้สำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ด้วยการจัดหาหนังสือและสื่อต่างๆ เพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้า เพื่อให้บรรลุ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อาทร บุญคุ้มครอง (2553) พบว่า ผลการบริหารจัดการห้องสมุดมีชีวิตเฉลิมพระเกียรติ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ผลการจัดกิจกรรม ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของห้องสมุดมีชีวิต ตามความคิดเห็น ของครูและนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โดยภาพรวม มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการ ประเมินความพึงพอใจต่อการดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้าน กิจกรรมบริการของห้องสมุด ด้านกิจกรรมสนับสนุนการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครูและ นักเรียน โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก นิรมล อัจฉริยะเสถียร และคนอื่นๆ (2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุบลราชธานี พบว่า มีการพัฒนาสื่อแนะนำอาคารสถานที่ บริการต่างๆ ที่จัดให้แก่ผู้ใช้ และแนะนำการสืบค้นข้อมูล แนะนำการใช้ห้องสมุดและ นำชม ซึ่งนักศึกษาเห็นว่าเป็นกิจกรรม ที่ดี มีความประทับใจมาก หลังจากได้รับคำแนะนำแล้ว ทำให้เข้าใช้ห้องสมุดบ่อยขึ้น การจัด บรรยากาศห้องสมุด ผู้ใช้บริการมีความพอใจในระดับมาก ช่วยให้เกิดความผ่อนคลาย ความ สะอาดทั่วไปดีมาก เกิดความสดชื่น ดึงดูดความสนใจ จากความคิดดังกล่าวจะเห็นว่าโครงการ ห้องสมุดมีชีวิตเป็นโครงการที่ส่งเสริมการเรียนรู้เป็นอย่างดีสมควรมีการดำเนินการโครงการนี้ อย่างต่อเนื่อง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนมีงบประมาณและสามารถบริหารจัดการ โครงการห้องสมุดมีชีวิตได้ ในการดำเนินการโครงการต่างๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีนั้น งบประมาณเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่ง ถ้างบประมาณไม่เพียงพอก็คงไม่สามารถดำเนินการ โครงการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บังเอิญ ถนอมทอง (2545, หน้า 108-114) ซึ่งพบว่า ปัญหาขาดงบประมาณในการดำเนินงาน ขาดวัสดุ สื่อ อุปกรณ์ สิ่งพิมพ์และเทคโนโลยีต่างๆ และปัญหามูลค่าการขาดความรู้ความสามารถ ส่งผลต่อการ ดำเนินงานของโครงการได้ และกรมวิชาการ (2544, หน้า 125) ได้ศึกษาปัญหาในการ จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครู พบว่า สิ่งที่เป็นปัญหามากที่สุดคือ ขาดงบประมาณ ขาด บุคลากรที่ช่วยเหลือในการจัดกิจกรรม จากความคิดเห็นของนักการศึกษาสรุปได้ว่าการที่จะ ดำเนินการโครงการห้องสมุดมีชีวิตให้มีประสิทธิภาพและมีผลดีต่อการจัดการเรียนการสอน เป็นอย่างดีนั้นงบประมาณเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่ง

1.3 ผลการประเมินวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน

ในปัจจุบัน เพราะการเรียนการสอนในปัจจุบันมุ่งเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ผู้เรียนมีโอกาสสืบค้นวิทยาการใหม่ๆ ได้ตามความสนใจ ดังนั้นอุปสรรคส่งเสริมการเรียนรู้ภายในห้องสมุดจึงส่งเสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตรปัจจุบันได้เป็นอย่างดี ดังที่ นิกร ศิลปวิทย์ (2553) ได้ศึกษาพบว่าด้านผลผลิต ครูผู้สอนและนักเรียนมีความคิดเห็นในการประเมินความสำเร็จอยู่ในระดับมาก ความคิดเห็นของครูผู้สอนพบว่า บุคลากรในโรงเรียนใช้บริการห้องสมุดมากขึ้น โรงเรียนจัดกิจกรรมเกี่ยวกับโครงการห้องสมุดมีชีวิตสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรเป็นประจำและต่อเนื่อง ส่วนความคิดเห็นของนักเรียน พบว่า กิจกรรมเกี่ยวกับห้องสมุดมีชีวิตสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน โรงเรียนควรจัดกิจกรรมเกี่ยวกับ โครงการห้องสมุดมีชีวิตเป็นประจำอย่างต่อเนื่องและหลากหลาย มณีรัตน์ พรกุลวัฒน์ (2543, หน้า 39-40) กล่าวว่าข้อกำหนดวัตถุประสงค์ของห้องสมุดนั้นขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ใช้ เนื่องจากผู้ใช้แต่ละคนมีความต้องการที่แตกต่างกัน ห้องสมุดต้องสามารถกำหนดวัตถุประสงค์และให้บริการให้ผู้ใช้พอใจ ถ้าผู้ใช้พอใจในบริการจึงถือได้ว่า ห้องสมุดนั้นๆ ประสบความสำเร็จ ดังนั้นห้องสมุดต้องศึกษาและประเมินความต้องการความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ เพื่อจะนำไปสู่การพัฒนา รูปแบบการให้บริการที่ตรงตามความต้องการของผู้ใช้ให้มากที่สุด และสอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตรในปัจจุบัน เป็นไปตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549, หน้า 1) ที่ว่าการอ่านเป็นวัฒนธรรมในการแสวงหาความรู้ของมนุษย์ ปัจจุบันสังคมโลกเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และการแข่งขัน การอ่านจึงเป็นวิธีที่จะช่วยให้มนุษย์ได้รับความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และแนวคิดใหม่ๆ อันเป็นการพัฒนาตนเองและรู้จักปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ใช้การอ่านเป็นวิถีแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการสร้างสรรค์สังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ การที่โรงเรียนมีห้องสมุดที่มีคุณภาพย่อมเป็นการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้นักเรียนได้เป็นอย่างดี ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ โครงการนี้มีขอบเขตของเวลาในการปฏิบัติงานที่แน่นอน แม้นมาส ซวลิต (2546, หน้า 32) ได้เสนอแนะกลวิธีการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมรักการอ่านในเรื่องของการจัดปฏิทินการดำเนินงาน การจัดกิจกรรม ความยากง่ายของกิจกรรมจัดให้เหมาะสมกับความต้องการ ความสามารถของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น และความเหมาะสมของช่วงเวลาจากการดำเนินโครงการตามแผนปฏิบัติการ พบว่าปัญหาของการกำหนดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอีกปัญหาหนึ่ง คณะกรรมการผู้รับผิดชอบกิจกรรมกำหนดกิจกรรมมากเกินไปหรือกำหนดช่วงเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมไม่เหมาะสม และโรงเรียนมีภาระงานอื่นๆ จากหน่วยงานต้นสังกัด หรือโครงการพิเศษจากหน่วยงานอื่น ซึ่งต้องแทรกกิจกรรมในช่วงเวลา ทับซ้อนกับกิจกรรมที่กำหนดไว้เดิม ทำให้ขอบเขตของเวลาในการปฏิบัติงานไม่แน่นอน สุนทรภรณ์ ธรรมวิเศษ (2547, หน้า 78-87) กล่าวถึงวิธีแก้ปัญหาเรื่องการบริหารเวลาไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้สนับสนุนส่งเสริมให้ครูทุกคนมีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนานิสัยรักการอ่าน

โดยครูจะต้องจัดกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งการมอบหมายงานให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ครูบรรณารักษ์มีหน้าที่จัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อสร้างนิสัยรักการอ่าน ส่วนนักเรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน นอกจากนี้บุคลากรในชุมชนก็ต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบ ในการดำเนินการพัฒนาการอ่าน สำหรับครูผู้สอนและครูบรรณารักษ์ควรร่วมมือกันในการสอนให้นักเรียนรู้จักใช้ห้องสมุดเพื่อการศึกษา ค้นคว้า ถ้าปฏิบัติได้เช่นนี้ จะสามารถแก้ปัญหาเวลาในการดำเนินการงานห้องสมุดที่ไม่แน่นอนได้

1.4 ผลการประเมินความพร้อมและทรัพยากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ห้องสมุดโรงเรียนตั้งอยู่ในที่ที่สะดวกต่อการเข้าใช้บริการ การที่ห้องสมุดตั้งอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ทั้งภายนอกและภายใน ย่อมทำให้ผู้ใช้บริการมีความสุขกายสบายใจที่ได้อยู่ในบรรยากาศที่สดชื่นส่งเสริมอารมณ์ในการศึกษาหาความรู้ เชิญชวนให้อยากมาใช้บริการอีก ดังที่ นวลฉวี สุธรรมวงศ์ (2545, หน้า 9) ได้กล่าวไว้ว่า ห้องสมุดที่ดีควรมีสภาพอากาศที่กำลังสบายไม่เย็นจัดหรือร้อนจนเกินไป อุณหภูมิ ความชื้นและคุณภาพอากาศที่เหมาะสมจะเป็นสิ่งที่ดึงดูดให้ผู้คนเข้ามาให้ห้องสมุด แสงสว่างภายในห้องสมุดก็เป็นสิ่งที่จำเป็นต้องได้มาตรฐาน ผู้ใช้สามารถมองเห็นหนังสือบนชั้นได้ทุกชั้น มีการจัดมุมหนังสือใหม่ประจำเดือน มุมกาแฟและมุมบันเทิง ย่อมเป็นสิ่งที่เชิญชวนให้ทุกคนอยากมาใช้บริการอีก สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน (2553) กล่าวถึงห้องสมุดประชาชนจังหวัดเชียงใหม่เป็นต้นแบบในการพัฒนาให้เป็นห้องสมุดประชาชนที่มีชีวิตชีวา ภายในอาคารห้องสมุดก็จะมีบริการห้องต่างๆ เช่น ห้องสำหรับการบันเทิง มีห้องดูหนังและฟังเพลง ห้องเรียนภาษาอังกฤษด้วยคอมพิวเตอร์ ห้องสำหรับการผ่อนคลายด้วยการนวด เป็นต้น ส่วนที่ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของห้องสมุดมีชีวิต ก็คือการจัดกิจกรรมที่น่าสนใจและทันสมัยอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ มีการจัดหาหนังสือใหม่ที่หลากหลายตามความต้องการของผู้ใช้บริการอย่างพอเพียง รวมถึงการจัดให้มีสื่อ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์สมัยใหม่ ให้บริการอย่างสะดวก เพื่อสนองความต้องการของผู้ใช้ และการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของสถานศึกษา การที่ห้องสมุดโรงเรียนตั้งอยู่ในที่ที่สะดวกต่อการเข้าใช้บริการ มีบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดี จัดหาทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภทที่หลากหลาย ทันสมัย รวดเร็ว กว้างไกล และมีปริมาณเพียงพอ ย่อมตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้เป็นอย่างดี ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สารสนเทศและอุปกรณ์ ในห้องสมุดมีความเพียงพอและอยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน จะเห็นได้ว่าห้องสมุดของหลายๆ โรงเรียนมีอุปกรณ์ส่งเสริมการเรียนรู้ไม่เพียงพอ ไม่ทันสมัยและไม่พร้อมที่จะใช้งาน จึงทำให้เป็นปัญหาต่อการให้บริการไม่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ ดังที่ ปิยะวรรณ ประทุมรัตน์ (2543, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการดำเนินงานห้องสมุดสถานบันเทคโนโลยีราชมงคลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีปัญหา ในระดับปานกลาง ผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดมีความต้องการในเรื่องการเพิ่มงบประมาณให้เพียงพอต่อการดำเนินงาน เพิ่มอัตรากำลังของบุคลากร

จัดซื้ออุปกรณ์ทันสมัยมาดำเนินงาน พระวิเชียร มั่นแหล่ (2543, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดของมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ปัญหาที่สำคัญคือสถานที่ตั้ง และขนาดของห้องสมุดไม่เหมาะสม เนื้อหาหนังสือและวารสารที่มีให้บริการไม่ตรงตามหลักสูตรที่เปิดสอน จำนวนหนังสือที่มีให้บริการไม่เพียงพอ สภาพของวัสดุสารสนเทศที่มีให้บริการไม่เหมาะสม ھرรรษา วงศ์ธรรมกุล (2541, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในการใช้อินเทอร์เน็ตในระดับสูง ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อค้นหาข้อมูล ส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อความบันเทิง เป็นต้น ส่วนปัญหา ในการใช้คือ เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการไม่ทันสมัยและมีจำนวนไม่เพียงพอ ช่วงเวลาที่ให้บริการไม่เพียงพอกับความต้องการ วันชัย ศิริชนะ (2540, หน้า 14) กล่าวว่า การมีจำนวนหนังสือ วารสาร หนังสืออ้างอิง และเอกสารอื่นๆ เพียงพอและทันสมัยจะเป็นการเอื้อต่อการค้นคว้าการวิจัยของผู้ใช้บริการ ชุติมา สัจจามันท์ (2541, หน้า 65) กล่าวว่า การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในห้องสมุด โดยเฉพาะคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาห้องสมุดให้มีความก้าวหน้าทันสมัย จากผลงานวิจัยของนักการศึกษาหลายๆ ท่าน สรุปได้ว่าสารสนเทศและอุปกรณ์ในห้องสมุดต้องมีความเพียงพอ ทันสมัย และอยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งานจึงจะตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการได้เป็นอย่างดี

2. ผลการประเมินด้านกระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบดังนี้

2.1 ผลการประเมินกิจกรรมการดำเนินงานของโครงการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีการสำรวจจำนวนการเข้าใช้ห้องสมุดของนักเรียน ทุกโรงเรียนมีการสำรวจการเข้าใช้ห้องสมุดของนักเรียนเป็นประจำทุกวันเพื่อทราบสถิติข้อมูลการใช้ห้องสมุดของนักเรียน มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อจูงใจให้นักเรียนเข้าห้องสมุดอยู่เสมออย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริพันธ์ทิพย์ เกษร (2553) ที่ได้ศึกษาด้านกระบวนการดำเนินโครงการ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่าอยู่ในระดับดีทั้ง 3 รายการ เรียงตามลำดับคือ รายการนิเทศกำกับติดตาม รายการประเมินผล และรายการกิจกรรมการดำเนินงาน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่ผลการประเมินสูงกว่าข้ออื่นๆ อยู่ในระดับดีมากมี 2 ข้อ คือ มีกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ที่หลากหลายและมีการนิเทศกำกับติดตามโครงการอย่างต่อเนื่อง สุภารัส พรหมเป็นสุข (2544, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจในการใช้บริการห้องสมุดของนักศึกษาภาคปกติ สถาบันราชภัฏสุรินทร์ พบว่า สภาพในการใช้บริการห้องสมุดของนักศึกษาภาคปกติ นักศึกษาจำนวนมากที่สุดเข้าใช้ห้องสมุดเป็นครั้งคราวส่วนใหญ่เข้าใช้มากกว่าสัปดาห์ละครั้ง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การรายงานผลการดำเนินการโครงการ

เมื่อเสร็จสิ้นโครงการ โครงการที่จัดทำในโรงเรียนส่วนใหญ่มักจะมีข้อบกพร่องในเรื่องการรายงานโครงการหลังจากเสร็จสิ้นโครงการต่างๆ ที่ดำเนินโครงการด้วยความตั้งใจเป็นอย่างดี เมื่อเสร็จสิ้นมักจะคิดเริ่มทำโครงการใหม่ต่อไป โดยที่ไม่ได้รายงานผลการปฏิบัติงานว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ มีข้อบกพร่องอย่างไรเพื่อปรับปรุงแก้ไขในคราวต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรเดช เวียงสีมา (2541, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการจัดมุมหนังสือของห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การประเมินผลและเสนอรายงานประเมินผลโครงการต่อผู้บังคับบัญชาและผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งตรงกับสภาพความเป็นจริงที่ผู้รับผิดชอบโครงการมักจะละเลยเรื่องการรายงานผลการประเมินโครงการ

2.2 ผลการประเมินช่วงเวลาการดำเนินการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ช่วงเวลาในการดำเนินการโครงการ มีความเหมาะสม เพราะในการที่จะดำเนินการจัดทำโครงการใดๆ ก็ตามต้องกำหนดขอบเขตของเวลาให้แน่นอนเหมาะสมและยืดหยุ่นได้ตามสมควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ซึ่งจะช่วยให้โครงการนั้นๆ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ดังที่ ประชุม รอดประเสริฐ (2547, หน้า 18) กล่าวถึงลักษณะที่ดีของวัตถุประสงค์ว่า ความเป็นไปได้ในการดำเนินงานโครงการสามารถวัดและประเมินผลได้ระบุสิ่งที่ต้องการดำเนินงานอย่างชัดเจนและเฉพาะเจาะจงมากที่สุด ความเป็นเหตุเป็นผลในการปฏิบัติงาน และมีขอบเขตของเวลาที่แน่นอนในการปฏิบัติงานและ นิกร ศิลปวิทย์ (2553) กล่าวไว้ว่า ด้านกระบวนการดำเนินงานโครงการโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ประจำสัปดาห์และหลากหลายโดยมีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน ครูผู้สอนมีความคิดเห็นในการประเมินการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ลักษณะมี พายุหะ(2553) สรุปผลการวิเคราะห์ด้านความเหมาะสมของกระบวนการโครงการห้องสมุดมีชีวิตโรงเรียนบ้านหนองโดนประสาทวิทย์ พบว่า การจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านอย่างหลากหลายสอดคล้องกับความสนใจของผู้ใช้บริการทุกฝ่าย ในภาพรวมความเหมาะสมของกระบวนการอยู่ในระดับมาก สุรเดช เวียงสีมา (2541, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดมุมหนังสือของห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ด้านการดำเนินงานข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ครูที่ทำหน้าที่บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน มอบหมายงานให้นักเรียนช่วยงานห้องสมุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ครูที่ทำหน้าที่บรรณารักษ์ จัดให้มีการสอนการใช้ห้องสมุดแก่นักเรียนอย่างเป็นทางการ การที่ครูมอบหมายให้นักเรียนช่วยปฏิบัติงานห้องสมุดนับว่าเป็นสิ่งที่ดี เป็นการปลูกฝังให้นักเรียนรักการอ่านได้อีกทางหนึ่ง และยังเป็นการแบ่งเบาภาระของครูที่ทำหน้าที่บรรณารักษ์ ได้อีกด้วย ถึงแม้ครูที่ทำหน้าที่บรรณารักษ์ไม่ได้สอนการใช้ห้องสมุดแก่นักเรียนอย่างเป็นทางการ ในการเรียนรู้ด้วยตนเองหรือจากการแนะนำของเพื่อนจะช่วยให้ นักเรียนใช้ห้องสมุดอย่างถูกต้องได้ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ มีเวลาเพียงพอที่นักเรียนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ ดังผลงานวิจัยของ ประภารัตน์

นววิภาพันธ์ (2540, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาความต้องการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ผลการศึกษาพบว่า ด้านบริการที่นักศึกษาที่มีความต้องการมาก ได้แก่ การสืบค้นข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ คู่มือแนะนำการใช้ห้องสมุดและมีสภาพแวดล้อมของห้องสมุดที่มีระเบียบ สะอาด เป็นต้น นักศึกษาประสบปัญหาไม่มีเวลาไปใช้ห้องสมุดและห้องสมุดไม่มีเทคโนโลยีทันสมัยช่วยค้นสารสนเทศได้สะดวกและรวดเร็ว ทรรรษา วงศ์ธรรมกุล (2541, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในการใช้อินเทอร์เน็ตในระดับสูง ส่วนปัญหาในการใช้คือ เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการไม่ทันสมัยและมีจำนวนไม่เพียงพอ ช่วงเวลาที่ให้บริการไม่เพียงพอกับความต้องการ จะเห็นได้ว่าสื่อที่ไม่ทันสมัยก็ทำให้เป็นปัญหากับการบริหารเวลาได้

3. ผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบดังนี้

3.1 ผลการประเมินผลรวม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นักเรียนรู้จักใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ในการค้นคว้าหาข้อมูล และได้รับประโยชน์กับการใช้ห้องสมุด ปัจจุบันนักเรียนเห็นความสำคัญของการใช้ห้องสมุดมากเพราะห้องสมุดไม่ใช่จะมีหนังสือเพียงอย่างเดียว แต่มีอุปกรณ์ส่งเสริมการศึกษา ค้นคว้าอย่างหลากหลาย มีวิทยากรใหม่ ๆ ที่ชวนให้นำเรียนรู้ นักเรียนรู้จักใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ในการค้นคว้าหาข้อมูล และได้รับประโยชน์กับการใช้ห้องสมุดเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ น้าทิพย์ วิภาวิน (2548, หน้า 12) ที่กล่าวถึงแหล่งเรียนรู้ อันยาวนานของสังคมคือ ห้องสมุด ซึ่งเป็นสถานที่ที่ทุกคนจะเลือกอ่านหนังสือช่วยให้ผู้อ่านมีนิสัยรักการอ่าน มีการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ และรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ผลการศึกษาของ นิกร ศิลปวิทย์ (2553) เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของครูผู้สอน พบว่า บุคลากรในโรงเรียนใช้บริการห้องสมุดเพิ่มมากขึ้น โรงเรียนจัดกิจกรรมเกี่ยวกับโครงการห้องสมุดมีชีวิตสอดแทรกกับกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร โดยจัดเป็นประจำและต่อเนื่อง ความคิดเห็นของนักเรียน พบว่า กิจกรรมห้องสมุดมีชีวิตสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน โรงเรียนควรจัดกิจกรรมโครงการห้องสมุดมีชีวิตเป็นประจำอย่างต่อเนื่องและหลากหลาย จะเห็นว่าผลการวิจัยของนักการศึกษา สนับสนุนโครงการห้องสมุดมีชีวิตว่าสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและเกิดประโยชน์กับผู้ให้บริการอย่างแท้จริง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ นักเรียนมีการเข้าไปศึกษาหาความรู้ในห้องสมุดเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพจิตร เกิดอยู่ (2540, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเหตุผลในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบัน อุดมศึกษาเอกชน พบว่า นักศึกษาใช้ห้องสมุดน้อยสาเหตุคือ สภาพของห้องสมุดไม่น่าใช้ ไม่มีความเหมาะสมแก่การใช้

ศึกษาค้นคว้า นักศึกษานิยมทบทวนตำราและวิชาที่เรียนในที่เงียบสงบ ไม่มีเสียงรบกวนมากกว่าห้องสมุด จึงจำเป็นต้องปรับปรุงห้องสมุดให้นำใช้บริการอยู่เสมอ

3.2 ผลการประเมินผลกระทบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผลการประเมินอ่าน คิดวิเคราะห์ เขียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพิ่มขึ้นหลังจากได้ เข้าร่วมโครงการ ดังที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพบูรี เขต 1 (2550, หน้า 1) ได้กล่าวไว้ว่าผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์อย่างจริงจัง กำหนดแนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและบริบทของสถานศึกษา รวมถึงการกำกับ ติดตามเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งโครงการห้องสมุดมีชีวิตจะช่วยให้ได้มาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุสเซิลล์ (Russell, 2000) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของความร่วมมือระหว่างครูบรรณารักษ์และครูจากผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ของความร่วมมือระหว่างครูบรรณารักษ์และครูในการจัดการเรียนการสอนมีผลให้คะแนนของนักเรียนสูงขึ้น แต่ทั้งนี้การจะเกิดความร่วมมือระหว่างครูบรรณารักษ์และครูนั้น เบื้องต้นจะต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร โดยกำหนดให้ครูมีกรจัดการเรียนการสอนโดยใช้ห้องสมุดสนับสนุนการเรียนการสอน ครูบรรณารักษ์ต้องประชาสัมพันธ์บทบาทของห้องสมุดในส่วนสนับสนุนการเรียนการสอน ซึ่งจากผลการวิจัยที่ทำเช่นนี้แล้วพบว่า ผลการเรียนของนักเรียนมีระดับที่สูงขึ้นดังที่ อรทัย เสียงจินดาถาวร (2540, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ชั้นปีที่ 3 พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการใช้ห้องสมุดเพื่อศึกษาค้นคว้าประกอบการเรียนตามหลักสูตรและใช้ห้องสมุดเพื่ออ่านหนังสือประกอบการเรียน ซึ่ง ในจำนวนนี้เป็นนักศึกษาที่มีผลการเรียนดีมากที่สุด สำหรับบริการที่นักศึกษามีความพึงพอใจระดับมาก ได้แก่ มนุษยสัมพันธ์ของบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ และบริการที่นักศึกษามีความพึงพอใจระดับน้อย ได้แก่ จำนวนสิ่งพิมพ์และโสตทัศนวัสดุที่มีอยู่ และจากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา พบว่า ความถี่ในการใช้ห้องสมุดและใช้บริการสื่อโสตทัศน ประเภทหนังสือและวารสารที่อ่าน การยืมหนังสือและวารสารกลับไปอ่านที่พัก มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01

ลักษณะมี พายูหะ (2553) ได้สรุปผลการดำเนินงานโครงการห้องสมุดมีชีวิตโรงเรียนบ้านหนองโดน ประสาทวิทย ์ไว้ว่า นักเรียนและบุคลากรมีความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมห้องสมุดมีชีวิต การดำเนินงานของห้องสมุดสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมอื่นๆ ของโรงเรียน นักเรียนสนใจศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากห้องสมุดอย่างสม่ำเสมอ นักเรียนมีทักษะการอ่านที่ดี การประเมินสรุปและรายงานผลการดำเนินงานของโครงการอยู่ในระดับมาก ผลงานวิจัยของ สิริพันธ์ทิพย์ เกษร (2553) กล่าวไว้ว่า ด้านผลผลิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่

มีผลการประเมินสูงกว่าข้ออื่นๆ อยู่ในระดับดีมากมี 2 ข้อคือ โครงการสร้างความพึงพอใจแก่ผู้ใช้บริการ และนักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน

จะเห็นได้ว่าผลการวิจัยของนักการศึกษาหลายๆ ท่านเป็นเครื่องยืนยันได้ว่าโครงการห้องสมุดมีชีวิตมีผลทำให้ผลการประเมินอ่าน คิดวิเคราะห์ เขียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพิ่มขึ้นได้จริงหลังจากได้เข้าร่วมโครงการ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้นหลังจากได้เข้าร่วมโครงการ ปัจจุบันการปฏิบัติงานของบุคลากรที่รับผิดชอบงานห้องสมุดในโรงเรียนยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ถึงแม้จะเข้าร่วมโครงการเพราะบุคลากรแต่ละคนมีภาระงานหลายด้าน ไม่มีเวลาร่วมกิจกรรมตามเวลาที่กำหนด บางคนไม่มีสมาธิในการเข้าร่วมกิจกรรม ไม่พยายามทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม จึงทำให้การปฏิบัติงานไม่มีประสิทธิภาพหลังจากที่ได้เข้าร่วมโครงการแล้ว ดังนั้นขอให้ผู้ดำเนินการตามโครงการได้ทบทวนบทบาทและวิธีการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงและพัฒนาโครงการห้องสมุดมีชีวิต ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสนใจและเต็มใจเข้าร่วมกิจกรรม สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นิรมล อัจฉริยะเสถียร, และคนอื่นๆ (2547, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี พบว่า มีการพัฒนาสื่อแนะนำฐานะของหน่วยงาน อาคารสถานที่ บริการต่างๆ ที่จัดให้แก่ผู้ใช้ และแนะนำการสืบค้นข้อมูล แนะนำการใช้ห้องสมุดและนำชม ซึ่งนักศึกษาเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่ตีประทับใจ ได้รู้จักห้องสมุด ได้รับความรู้มากมายเกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศต่างๆ หลังจากได้รับคำแนะนำแล้ว ทำให้เข้าใช้ห้องสมุดบ่อยขึ้น การจัดบรรยากาศห้องสมุด ผู้ใช้บริการมีความพอใจในระดับมาก ช่วยให้เกิดความผ่อนคลาย ดึงดูดความสนใจ ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ห้องสมุดอย่างหลากหลายและศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อโครงการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต สรุปว่าผู้ใช้บริการพอใจมากกับกิจกรรมที่จัดขึ้น และเห็นว่าควรดำเนินกิจกรรมต่อไป

3.3 ผลการประเมินคุณค่าหรือประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ห้องสมุดมีชีวิตสามารถบริการให้แก่ผู้ใช้บริการได้อย่างมีคุณภาพและเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง ดังที่สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2549, หน้า 13) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมห้องสมุดโรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช) เน้นจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายและให้นักเรียนมีส่วนร่วมดำเนินการทุกกิจกรรมที่ห้องสมุดโรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช) จัดขึ้นจะนำไปสู่การส่งเสริมให้มินิสัยรักอ่านและการใฝ่รู้ใฝ่เรียนตลอดชีวิต ปัญญา สุขแสน (2551) กล่าวว่า การบริการวัสดุห้องสมุดที่หลากหลายรูปแบบใหม่ทันสมัย มีคุณค่าต่อผู้ใช้บริการรวมทั้งการจัดองค์การให้อ่านวยประโยชน์ให้แก่ผู้ใช้บริการมากที่สุด เช่น จัดพิพิธภัณฑ์ในพื้นที่ใกล้เคียงหรืออาคารเดียวกับห้องสมุด ให้ผู้ใช้บริการพึงพอใจกลับมาใช้บริการประจำที่สำคัญคือให้ผู้ใช้บริการนำสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในด้านการศึกษาค้นคว้า เศรษฐกิจ การเมือง

วัฒนธรรม หรือด้านอื่นๆ โดยมีจุดมุ่งหมายสูงสุด คือต้องการให้สังคมไทยเป็นสังคมที่ใช้ความรู้ เป็นพื้นฐานในการประยุกต์พัฒนาระบบงานต่างๆ สุภาริส พรหมเป็นสุข (2544, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจในการใช้บริการห้องสมุดของนักศึกษาภาคปกติ สถาบันราชภัฏสุรินทร์ พบว่า สภาพในการใช้บริการห้องสมุดของนักศึกษาภาคปกติ บริการที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้มากที่สุดคือ บริการวารสารและหนังสือพิมพ์และวิธีค้นหาหนังสือที่ต้องการในห้องสมุดที่นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้คือ ใช้บริการค้นคว้าด้วยคอมพิวเตอร์ และประเภทหนังสือที่ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการใช้มากที่สุดคือ ตำราเรียน สำหรับความพึงพอใจในการใช้บริการห้องสมุดนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในระดับมาก ในเรื่องบทบาทของห้องสมุดในการส่งเสริมการเรียนรู้ เวลาเปิดและปิดบริการ กฎระเบียบทางด้านการยืมและคืนหนังสือและบริการผู้อ่าน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ความพอใจกับผลการดำเนินงานโครงการห้องสมุดมีชีวิต ปัจจุบันนักเรียนยังไม่เห็นความสำคัญของการดำเนินการโครงการห้องสมุดมีชีวิตดังนั้นคณะครูในโรงเรียนโดยเฉพาะผู้บริหารต้องเห็นความสำคัญของโครงการนี้ให้มาก ๆ และสนับสนุนการดำเนินงานอย่างเต็มที่และต่อเนื่อง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 (2550, หน้า 1) ได้กล่าวไว้ว่าผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์อย่างจริงจัง กำหนดแนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและบริบทของสถานศึกษารวมถึงการกำกับ ติดตามเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุ ถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ จากการที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวงการศึกษาได้ตั้งความหวังไว้กับการดำเนินงานของห้องสมุดเป็นอย่างมากในการที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน สถานศึกษาจึงให้ความสำคัญกับโครงการห้องสมุดมีชีวิตเป็นอย่างมาก จึงยังไม่พอใจกับการดำเนินงานห้องสมุดในปัจจุบัน และสนับสนุนให้จัดทำโครงการห้องสมุดมีชีวิตขึ้นในสถานศึกษา สุรเดช เวียงสีมา (2541, บทคัดย่อ) ศึกษาการจัดมุมหนังสือของห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ผู้บริหารการประถมศึกษาศึกษานิเทศก์ ผู้รับผิดชอบโครงการ ผู้บริหารโรงเรียน และครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ โครงการจัดมุมหนังสือและห้องสมุดโรงเรียน ตลอดจนใช้ห้องสมุดเพื่อ การเรียนการสอน ชูติมา สัจจามันท์ (2541, หน้า 66) ได้กล่าวถึงบุคลากรของห้องสมุดว่าจะต้องมีจิตสำนึกในการให้บริการต้องมีความสุภาพ อ่อนโยน อดทน มีความกระตือรือร้น และต้องเต็มใจให้บริการ ส่วนการบริการด้านอื่น ได้แก่ ความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการยืม-คืนหนังสือ จัดได้ว่าเป็นการบริการที่สำคัญอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพื่อช่วยให้การหมุนเวียนเอกสาร ตำราต่างๆ เป็นไปอย่างทั่วถึง ความคิดเห็นของนักการศึกษาดังกล่าวเป็นการสนับสนุนให้ผู้ให้บริการพอใจการดำเนินงานของโครงการห้องสมุดมีชีวิต เพื่อลบล้างความไม่สนใจและไม่เห็นประโยชน์ของการดำเนินงานของห้องสมุดดังที่ผ่านมา

ผลจากการเปรียบเทียบผลการประเมินโครงการห้องสมุดมีชีวิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ และขนาดของโรงเรียน มีดังนี้

1. การเปรียบเทียบระดับผลการประเมินโครงการห้องสมุดมีชีวิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต1 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งมีข้อค้นพบว่า ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการที่มีตำแหน่งหน้าที่แตกต่างกัน ต่างก็เห็นความสำคัญของการดำเนินโครงการห้องสมุดมีชีวิต ดังผลงานวิจัยของ สุภารัตน์ พรหมเป็นสุข (2544, บทคัดย่อ) พบว่าการเปรียบเทียบความแตกต่างของความพึงพอใจในการใช้บริการห้องสมุด พบว่าเมื่อจำแนกตามเพศ และสาขาวิชาผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในการใช้บริการห้องสมุดไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับ วรพจน์ วีรพลิน (2550, บทคัดย่อ) พบว่า ความคิดที่ปรารถนาที่จะให้ศูนย์วิทยบริการสวนสุนันทามีห้องสมุดรูปแบบประเภทห้องสมุดมีชีวิตใกล้เคียงกับศูนย์การเรียนรู้ จะเห็นได้ว่าบุคลากรและนักศึกษามีความต้องการรูปแบบห้องสมุดที่ไม่แตกต่างกัน และนิรมล ช่อม (2543, บทคัดย่อ) พบว่า นิสิตที่มีเพศต่างกัน มีความเครียดจากการใช้บริการในสำนักหอสมุดกลาง ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกด้านไม่แตกต่างกัน

2. การเปรียบเทียบระดับผลการประเมินโครงการห้องสมุดมีชีวิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งมีข้อค้นพบที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุลัดนา เสาวรส (2544, บทคัดย่อ) พบว่าคณะกรรมการห้องสมุดโรงเรียนโดยจำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียนเห็นว่า การดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู คณะกรรมการห้องสมุดของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันเห็นว่า มีการดำเนินงานของห้องสมุดโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาโดยส่วนรวมและเป็นรายด้านทั้ง 3 ด้านไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับขนาดของโรงเรียนต่อการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยผู้วิจัยขอเสนอข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินโครงการห้องสมุดมีชีวิต โดยแยกเป็นข้อเสนอแนะทั่วไปและข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ควรเห็นความสำคัญของโครงการห้องสมุดมีชีวิต สนับสนุนให้ทุกโรงเรียนจัดทำโครงการห้องสมุดมีชีวิตอย่างต่อเนื่องและมีความพร้อมในการให้บริการ โดยการให้คำแนะนำกำกับติดตามช่วยเหลือตามความต้องการจำเป็น และประเมินผลเป็นประจำทุกปี

1.2 สถานศึกษาควรจัดให้มีการอบรมการพัฒนาบุคลากรในทุกระดับ เพื่อให้เกิดความตระหนักเห็นความสำคัญของการใช้ห้องสมุด เห็นประโยชน์ของการใช้ห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน รวมทั้งการพัฒนาให้มีทักษะและเทคนิคการใช้สื่อที่ทันสมัย จัดระเบียบการใช้ห้องสมุดให้สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนและจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้

ห้องสมุดให้เหมาะสมกับช่วงเวลาและความต้องการของบุคลากร สนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อพัฒนาโครงการห้องสมุดมีชีวิตอย่างต่อเนื่อง

1.3 การประเมินโครงการในครั้งนี้จะสามารถใช้เป็นแนวทางในการประเมินโครงการอื่นๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เพราะปัจจุบันมีการดำเนินโครงการต่างๆ อยู่อย่างมากมาย หลายโครงการยังขาดระบบการดำเนินโครงการที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ สมควรที่จะนำแนวทางการประเมินโครงการนี้ไปใช้ในการวางแผนตัดสินใจในการดำเนินโครงการต่างๆ ในสถานศึกษาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการประเมินโครงการห้องสมุดมีชีวิตอย่างกว้างขวาง

2.2 การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานโครงการห้องสมุดมีชีวิตเพื่อช่วยในการกำหนดนโยบายในการจัดทำโครงการครั้งต่อไป

2.3 การศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการประเมินโครงการห้องสมุดมีชีวิตของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในเขตและจังหวัดอื่นๆ อย่างกว้างขวางและทั่วถึง

2.4 การประเมินในครั้งต่อไป ควรวิจัยให้ครอบคลุมประชากรกลุ่มอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา เช่น ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา เป็นต้น

2.5 การจะประเมินโครงการห้องสมุดมีชีวิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ลพบุรี เขต 1 ในรูปแบบการประเมินแบบอื่นๆ ที่แตกต่างกันไป เพื่อเป็นการเปรียบเทียบยืนยันผล การประเมิน